

Yrd. Doç. Dr. Seda ÖKTEM ÇEVİK
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Görevlisi

Kira Sözleşmesine Etkisi Bakımından
Kiralananın Devri ve
Sınırlı Ayni Hakka
Konu Olması

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK KİRALANANIN DEVRİ VE SINIRLI AYNİ HAKKA KONU OLMASI

I. KİRALANANIN DEVRİ VE SINIRLI AYNİ HAKKA KONU OLMASININ GELİŞİMİ.....	7
A. 818 SAYILI BORÇLAR KANUNU DÖNEMİ.....	8
1. Taşınır Kiralarında	9
2. Taşınmaz Kiralarında.....	12
3. 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun Kapsamına Giren Taşınmaz Kiralarında.....	14
B. 6098 SAYILI BORÇLAR KANUNU DÖNEMİ.....	15
II. KİRALANANIN DEVRİ VE SINIRLI AYNİ HAKKA KONU OLMASINA İLİŞKİN HÜKÜMLERİN UYGULAMA ALANI.....	21
A. KİRA SÖZLEŞMESİNİN NİTELİĞİ BAKIMINDAN UYGULANMASI.....	21

1. Adi Kiralarda	21
2. Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında	22
3. Ürün Kiralarında	23
B. ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI	26
C. KİŞİ BAKIMINDAN UYGULANMASI	31
III. KİRALANANIN DEVRİ VE SINIRLI AYNİ HAKKA KONU OLMASININ HUKUKİ NİTELİĞİ	33
A. SÖZLEŞMENİN DEVRİ KAVRAMI VE GÖRÜNÜM ŞEKİLLERİ	33
1. Kavram	33
2. Görünüm Şekilleri	35
a. İradi Devir	35
aa. Genel Olarak	35
bb. Sözleşmenin Devrini Açıklayan Teoriler	39
b. Kanuni Devir	40
B. KİRALANANIN DEVRİ VE SINIRLI AYNİ HAKKA KONU OLMASI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME	43
IV. KİRALANANIN DEVRİNE VE SINIRLI AYNİ HAKKA KONU OLMASINA UYGULANAN HÜKÜMLERİN HUKUKİ NİTELİĞİ	44
V. KİRALANANIN DEVRİ VE SINIRLI AYNİ HAKKA KONU OLMASININ BENZER KAVRAM VE MÜESSESELERLE KARŞILAŞTIRILMASI	45
A. KİRA SÖZLEŞMESİNİN DEVRİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI	46
1. Kira Sözleşmesinin Devri Kavramı	46
2. Karşılaştırılması	51
B. ALT KİRA İLE KARŞILAŞTIRILMASI	53
1. Alt Kira Kavramı	53
2. Karşılaştırılması	55
C. KULLANIM HAKKININ DEVRİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI	56

1. Kullanım Hakkının Devri Kavramı	56
2. Karşılaştırılması	57
D. ZAPTA KARŞI TEKEFFÜL İLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	57
1. Zapta Karşı Tekeffül Kavramı.....	57
2. Karşılaştırılması	62
E. KİRALANANIN SÖZLEŞMENİN BİTİMİNDEN ÖNCE İADESİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	64
1. Kiralananın Sözleşmenin Bitiminden Önce İadesi Kavramı	64
2. Karşılaştırılması	68
F. KÜLLİ HALEFİYETİN ÖNGÖRÜLDÜĞÜ ÖZELLİK ARZ EDEN BAZI HALLERLE KARŞILAŞTIRILMASI	69
1. Külli Halefiyet Kavramı ve Başlıca Külli Halefiyet Halleri...	69
2. Karşılaştırılması	71
a. Ticari İşletmenin Devri ile Karşılaştırılması.....	71
aa. Ticari İşletmenin Devri Kavramı	71
bb. Karşılaştırılması.....	79
b. Ticari Şirketlerin Bölünmesi ve Birleşmesi ile Karşılaştırılması	80
aa. Ticari Şirketlerin Bölünmesi ve Birleşmesi Kavramı	80
bb. Karşılaştırılması.....	83

İKİNCİ BÖLÜM

KİRALANANIN DEVRİ VE SINIRLI AYNİ HAKKA KONU OLMASININ ŞARTLARI

I. GEÇERLİ BİR KİRA SÖZLEŞMESİNİN BULUNMASI.....	86
II. KİRAYA VERENİN MALİK OLMASI.....	89
A. GENEL OLARAK	89
B. İSTİSNALARI	92
1. Alt Kira İlişkisi.....	92
2. Kiralananın İntifa Hakkı Sahibi Tarafından Kiraya Verilmesi	93

3. Kiralananın Üçüncü Kişi Tarafından Kiraya Verilmesi	99
III. MÜLKİYETİN DEVREDİLMESİ VE SINIRLI AYNİ HAKKIN KAZANILMASI	100
A. MÜLKİYETİN DEVREDİLMESİ	101
1. Mülkiyetin Devri Kapsamında Değerlendirilen Haller.....	103
a. Hukuki İşlem ile Mülkiyetin Devri (İradi Devir).....	103
aa. Satım Sözleşmesi	103
bb. Mal Değişim Sözleşmesi.....	103
cc. Bağışlama Sözleşmesi	104
dd. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi	104
ee. Miras Paylaşma Sözleşmesi.....	105
ff. Ortaklığa Sermaye Koyulması	106
gg. Belirli Mal Vasiyeti	106
hh. Kooperatif Payının Devri	107
ii. Malvarlığı veya İşletmenin Devri	107
b. İrade Dışı Devir.....	108
aa. Haciz, İflas veya Cebri İcra Yolu ile Yapılan Diğer Devirler	109
aaa. Genel Olarak.....	109
bbb. Rehinli Kiralananın Cebri İcra Yoluyla Satışının TBK m. 310 Bakımından Değerlendirilmesi... ..	112
i. Genel Olarak Rehin Hakkı ile Diğer İrtifak Hakları Arasındaki İlişki.....	112
ii. Rehinli Kiralananın Cebri İcra Yoluyla Satışı Bakımından Değerlendirme	114
a. Kira Sözleşmesinin Rehin Hakkından Önce Kurulmuş Olması Bakımından ..	114
b. Kira Sözleşmesinin Rehin Hakkından Sonra Kurulmuş Olması Bakımından. .	115
bb. Yenilik Doğuran Mahkeme Kararına Dayalı Olarak Mülkiyetin Devri.....	119
cc. Diğer Devir Sebepleri	123
2. Devrin Gerçekleştiği An.....	126
a. Taşınırlarda	126
b. Taşınmazlarda.....	128

3.	Devre İlişkin Eşya Hukukuna Özel Bazı Durumların Değerlendirilmesi.....	135
a.	Mülkiyetin İyiniyetle İktisabı.....	135
b.	Paylı Mülkiyete İlişkin Özel Hallerin Değerlendirilmesi.....	138
4.	TBK m. 310'un Uygulanmayacağı İstisnai Devir Halleri	143
a.	Kamulaştırma.....	143
b.	Külli Halefiyet.....	147
c.	Kiralananın Devrinden Önce Malik Lehine İrtifak Hakkı Tesis Edilmesi.....	148
B.	SINIRLI AYNİ HAKKIN KAZANILMASI.....	149
1.	Genel Olarak.....	150
2.	Sınırlı Ayni Hakkın Niteliğine Göre Değerlendirme	153
a.	Mülkiyete Eş Değer Sınırlı Ayni Haklar Bakımından ..	154
aa.	İntifa Hakkı.....	154
bb.	Oturma Hakkı.....	155
cc.	Üst Hakkı	158
dd.	Değerlendirme ve Görüşümüz	160
b.	Diğer Sınırlı Ayni Haklar Bakımından	161
aa.	Rehin Hakkı ve Taşınmaz Yükü	161
bb.	Geçit Hakkı, Kaynak Hakkı ve Diğer İrtifak Hakları	162
cc.	Değerlendirme ve Görüşümüz	165
3.	Şerh Edilmiş Şahsi Haklara İlişkin Değerlendirme.....	167

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KİRALANANIN DEVRİ VE SINIRLI AYNİ HAKKA KONU OLMASININ SONUÇLARI

I.	GENEL SONUÇLARI.....	169
A.	TARAF DEĞİŞİKLİĞİ.....	173
1.	Genel Olarak.....	173

2. Devrin Gerçekleştiği An.....	174
3. Devrin İleriye Etkili Olması	175
4. Eski Malikin Müteselsil Sorumluluğunun Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	176
5. Eski Malikin Devirden Önceki Dönemde Alacak Hakları Üzerinde Yaptığı Tasarruf İşlemleri Bakımından Devrin Etkisi	179
6. Karma ve Bileşik Sözleşmelerde Devrin Etkisi	181
B. EDİNENİN ESKİ MALİKTEN TAZMİNAT TALEBİ	185
II. KİRA SÖZLEŞMESİNİN ÇEŞİTLİ HÜKÜMLERİ BAKIMINDAN ETKİSİ VE SONUÇLARI.....	189
A. KİRAYA VERENİN BORÇLARI BAKIMINDAN SONUÇLARI	190
1. Kiralananı Teslim Borcu.....	190
2. Vergi ve Benzeri Yükümlülüklerle Katlanma Borcu	193
3. Yan Giderlere Katlanma Borcu.....	194
4. Ayıba Karşı Tekeffül Borcu	197
5. Zapta Karşı Tekeffül Borcu	200
B. KİRACININ BORÇLARI BAKIMINDAN SONUÇLARI ...	202
1. Kira Bedelini Ödeme Borcu.....	202
a. Kira Bedelinin Ödenmesi.....	202
b. İyiniyetle Eski Malike Ödeme Yapan Kiracının Durumu	203
c. Peşin Ödenmiş Kira Bedellerinin Durumu	205
d. Kira Bedelinin Ödenmemesinin Sonuçları.....	206
e. Hapis Hakkı.....	208
f. Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kira Bedelinin Belirlenmesi ve Uyarlanması	209
2. Temizlik ve Bakım Giderlerine Katlanma Borcu.....	213
3. Yan Giderlere Katlanma Borcu.....	215
4. Sözleşmeye Uygun ve Özenle Kullanma Borcu.....	217
5. Ayıpları Kiraya Verene Bildirme Borcu.....	220

---

6. Katlanma Borçları	221
a. Ayıbın Giderilmesine Katlanma Borcu.....	222
b. Kiralananın Gösterilmesine Katlanma Borcu.....	223
7. Kiralananın İadesi Borcu.....	224
C. KİRA SÖZLEŞMESİNDE ÖZEL DURUMLAR BAKIMINDAN SONUÇLARI.....	226
1. Kiralananda Yenilik ve Değişiklik Yapılması	226
a. Kiraya Veren Yenilik ve Değişiklik Yapması	226
b. Kiracının Yenilik ve Değişiklik Yapması	228
2. Alt Kira ve Kullanım Hakkının Devri.....	231
3. Kira Sözleşmenin Devri.....	233
4. Kiralananın Sözleşmenin Bitiminden Önce Geri Verilmesi.....	233
D. TEMİNATLARIN GEÇİŞİ BAKIMINDAN SONUÇLARI.	234
1. Kiracı İçin Verilmiş Teminatların Durumu.....	234
a. Genel Olarak.....	234
b. Depozitonun Durumu.....	236
2. Kiraya Veren İçin Verilmiş Teminatların Durumu	238
III. KİRA SÖZLEŞMESİNİN FESHİ BAKIMINDAN SONUÇLARI.....	239
A. EDİNENİN SÖZLEŞMEYİ FESİH HAKKI	239
1. Adi Kira Sözleşmesinde Edinenin Sözleşmeyi Feshi.....	244
2. Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmesinde Edinenin Sözleşmeyi Feshi.....	245
a. İhtiyaç Sebebiyle Tahliye Davasının Şartları.....	245
aa. Kira Sözleşmesinin Kurulmasından Sonra Taşınmazın Mülkiyetinin İktisabı veya Taşınmaz Üzerinde Sınırlı Ayni Hak Kazanılması.....	246
aaa. Taşınmazın Mülkiyetinin İktisabı	246
bbb. Taşınmaz Üzerinde Sınırlı Ayni Hak Kazanılması	249

ccc. TBK m. 351 Kapsamına Girmeyen İstisnai Haller.....	250
bb. İktisap Edenin Kendisinin veya Yakınlarının Konut veya İşyeri İhtiyacı Bulunması	252
aaa. Konut veya İşyeri İhtiyacının Bulunması.....	252
i. Konut İhtiyacı	253
ii. İşyeri İhtiyacı.....	254
bbb. Konut veya İşyeri İhtiyacının Gerçek ve Samimi Olması.....	254
cc. İktisap Tarihinden İtibaren Bir Ay İçinde Bildirimde Bulunulması.....	256
dd. Tahliye Davasının İktisap Tarihinden Altı Ay Sonra Açılmış Olması.....	258
ee. Kira Sözleşmesinden Doğan Şahsi Hakkın Kiracı Adına Şerh Edilmemiş Olması.....	259
b. İhtiyaç Sebebiyle Tahliye Davasının Tarafları	259
aa. Davacı.....	259
bb. Davalı.....	260
c. İhtiyaç Sebebiyle Tahliye Davasının Hukuki Niteliği...260	
3. Kiracının Eski Malikten Tazminat Talebi.....	261
a. Genel Olarak.....	261
b. Kiracının Eski Malikten Tazminat Talebinin Şartları ..265	
c. Eski Malikten Tazmini Talep Edilecek Olan Zarar Kalemleri	267
aa. Kira Bedeli Farkı.....	268
bb. Kazanç Kaybı.....	269
cc. Diğer Zararlar.....	270
B. DİĞER SONA ERME HALLERİ BAKIMINDAN SONUÇLARI	272
1. Adi Kira Sözleşmeleri Bakımından Sözleşmenin Feshi.....	272
a. Olağan Sona Erme Sebepleri Bakımından Sözleşmenin Feshi.....	272
aa. Sürenin Dolması	272
bb. Fesih Bildirimi	273

b.	Olağanüstü Sona Erme Sebepleri Bakımından	
	Sözleşmenin Feshi.....	274
aa.	Önemli Sebeple Fesih.....	274
bb.	Kiracının İflası.....	275
cc.	Kiracının Ölümü	276
c.	Borca Aykırılık Kaynaklı Sözleşmenin Feshi	276
aa.	Kiracının Borca Aykırı Davranışı.....	276
bb.	Kiraya Verenin Borca Aykırı Davranışı.....	277
2.	Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmeleri Bakımından	
	Sözleşmenin Feshi.....	278
a.	Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Fesih Bildirimi.....	278
aa.	Kiracının Fesih Bildirimi	278
bb.	Kiraya Verenin Fesih Bildirimi	278
b.	Kiraya Verenden Kaynaklanan Sebepler.....	279
aa.	Kiraya Verenin ve Edinenin İhtiyacı.....	279
bb.	Yeniden İnşa ve İmar.....	281
c.	Kiracıdan Kaynaklanan Sebepler	282
aa.	Yazılı Tahliye Taahhüdü	282
bb.	İki Haklı İhtar.....	283
cc.	Kiracının Oturabileceği Konutunun Olması	285
IV.	ŞERH EDİLMİŞ KİRA SÖZLEŞMESİ BAKIMINDAN	
	SONUÇLARI	286
A.	KİRA SÖZLEŞMESİNİN ŞERHİNİN ŞARTLARI	289
1.	Geçerli Bir Kira Sözleşmesinin Bulunması.....	289
2.	Şerh Anlaşması ve Şerh Talebinin Yapılması.....	289
3.	Şerh Süresinin Bulunması	293
B.	KİRA SÖZLEŞMESİNİN ŞERHİNİN SONUÇLARI.....	296
1.	Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları Bakımından	298
2.	Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları Dışında Kalan Taşınmaz	
	Kiraları Bakımından	302
C.	KİRA SÖZLEŞMESİNİN ŞERHİNİN ETKİSİNİN	
	SONA ERMESİ.....	304
D.	ALT KİRANIN ŞERHİ.....	305

SONUÇ	307
KAYNAKÇA	319